

Côg, Dîvân ve Târîh-i Şafeviyye adlı eserleri olduğu belirtilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Findiriskî, *Risâle-i Şinâ'îyye* (nşr. Seyyid Celâleddin Âştîyânî, *Müntehabâtî ez Âşâr-ı Hükemâ-yı İlahî-yi İrân* içinde), Tahran 1972, I, 63-80; a.mlf., *Risâle fi'l-hareke* (a.e. içinde), I, 81-87; a.mlf., *Risâle der Teşkik* (a.e. içinde), I, 90-94; a.mlf., *Kaşide-i Yâ'îyye* (M. Hasan ez-Zenûzî, *Riyâzü'l-cenne* içinde, nşr. Ali Refîî), Kum 1412, I, 516-519; M. Tâhir-i Nasrâbâdî, *Tezkire* (nşr. Vâhid-i Destgirdî), Tahran 1317 hş., s. 153-154; Keyhüsrev-i İsfendiyâr, *Debistân-ı Mezâhib* (nşr. Rahîm Rızâzâde Melik), Tahran 1362 hş., I, 47, 215, 337-338; II, 206-207; Lutf Ali Beg, *Âteşkede* (nşr. Seyyid Ca'fer-i Şehîdî), Tahran 1337 hş., s. 157; Abdullâh Efendi el-İsfahânî, *Riyâzü'l-'ulemâ* (nşr. Seyyid Ahmed el-Hüseynî), Kum 1401, V, 499-502; Hidâyet, *Riyâzü'l-'ârifîn*, Tahran 1305, s. 166; M. Hasan ez-Zenûzî, *Riyâzü'l-cenne* (nşr. Ali Refîî), Kum 1412, I, 515-521; Abbas el-Kummî, *el-Künâ ve'l-elkâb*, Beyrut 1983, III, 35-36; Hânsârî, *Ravzâtü'l-cennât*, I, 246; II, 68, 354-355; M. Ali Terbiyet, *Dânişmendân-ı Azerbaycân*, Tahran 1314, s. 216; Browne, *LHP*, IV, 257-258; M. Takî Dânişpejuh, *Fihrist-i Nüşahâ-yı Haftî-yi Kitâbhâne-i Dânişkede-i Hukûk ve'Ulûm-i Siyâst ve İktisâdî-yi Dânişgâh-ı Tahrân*, Tahran 1961, s. 173-437; a.mlf., *Fihrist-i Mikrofilmhâ-yı Kitâbhâne-i Merkezî-yi Dânişgâh-ı Tahrân*, Tahran 1348 hş., s. 567, 613, 624, 671, 746; a.mlf., *Fihrist-i Mikrofilmhâ-yı Kitâbhâne-i Merkezî ü Merkez-i Esnâd-ı Dânişgâh-ı Tahrân*, Tahran 1363 hş., s. 19, 117, 257; Münzevî, *Fihrist*, I, 661-663; II, 749, 1245-1247; Seyyid Celâleddin Âştîyânî, *eş-Şevâhidü'r-rubûbiyye*, Meşhed 1967, Giriş, s. 86-95; a.mlf., *Müntehabâtî ez Âşâr-ı Hükemâ-yı İlahî-yi İrân*, Tahran 1972, I, 62-97; H. Corbin, "Mîr Fendereski", a.e., I, 31-47; a.mlf., *History of Islamic Philosophy* (trc. L. Sherrard), London 1993, s. 276, 277, 332, 340-342, 350; Hânbâbâ, *Fihrist*, II, 3245; M. Fîşârekî, "Mîr Findiriskî", *Çeşnâme-i Muhammed Pervin Günâbâdî* (ed. M. Ebû'l-Kâsimî), Tahran 1975, s. 343-358; Ali Asgar-ı Halebî, *Târîh-i Felâsife-i İrân'te ez Âğâz-ı İslâm tâ İmrûz*, Tahran 1361, s. 521-523; A'yânü's-Şî'a, II, 403; Âgâ Büzürg-ı Tahrânî, *eş-Zer'â ilâ teşâni'î's-Şî'a*, Beyrut 1403/1983, III, 485; VI, 395; VII, 341; IX/1, s. 48; IX/3, s. 849-850; XI, 148; XIV, 15; XVIII, 58, 196; a.mlf., *Tabâkâtü a'lâmi's-Şî'a*, Meşhed 1404, I/2, s. 886; Safâ, *Edebiyyât*, V, 287, 310-314; Abdullâh Ni'met, *Felâsifetü's-Şî'a hayâtühüm ve ârâ'ü-hüm*, Beyrut 1987, s. 112-113; Seyyid Hüseyin Nasr, "İsfahan Okulu" (trc. Mustafa Armağan), *İslâm Düşüncesi Tarihi* (ed. M. M. Şerîf), İstanbul 1991, III, 142-146; a.mlf., "Findiriskî", *El² Suppl.* (İng.), s. 308-309; Seyyid Ali Musevî Behbehânî, *Hakîm-i Esterâbâd Mîr Dâmâd*, Tahran 1370 hş., s. 58, 303; M. Ali Müderris, *Reyhânetü'l-edeb*, Tebriz, ts. (Kitâbfürûşî-yi Hayyâm), IV, 357-360; Fethullah-ı Müctebâî, "Mîr Findiriskî in India", *Maqâlât ve Berresthâ*, sy. 38-39, Tahran 1983, s. 59-68; a.mlf., "Ebû'l-Kâsim-ı Findiriskî", *DMBİ*, VI, 169-173; Dihhudâ, *Lugâtname*, II, 764.

HARUN ANAY

FİNLANDİYA

Kuzey Avrupa'da ülke.

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

II. TARİH

III. ÜLKEDE İSLÂMİYET

IV. FİNLANDİYA'DA

İSLÂM ARAŞTIRMALARI

Baltık denizinin kuzey kolu Botni körfeziyle doğu kolu Fin körfezi arasında başlayarak kuzeye doğru uzanır. Tek meclisli, çok partili parlamenter rejimle yönetilen Finlandiya Cumhuriyeti'nin (Fince adı Suomen Tasavalta) yüzölçümü 338.145 km², nüfusu 5.058.000 (1993), başşehri Helsinki (501.741) ve nüfusu 100.000'i aşan öteki şehirleri Espoo (178.899), Tampere (175.202), Turku (160.320), Vantaa'dır (159.462).

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

Ülke toprakları yüzey şekilleri açısından sade bir görünüşe sahiptir. Bunun sebebi, jeolojinin dördüncü zamanının başlarında buraları kaplayan büyük buzul örtüsünün daha eski dönemlerde oluşan araziye aşındırarak hafif engebeli bir duruma getirmesidir. Finlandiya'nın coğrafyasına damgasını vuran çok sayıdaki göl de söz konusu buzulların hareketi ve erimesiyle ortaya çıkmıştır. Yine buzul örtüsünün kuzeye doğru çekilmesi sırasında bıraktığı "moren depoları" da güneydeki birbirlerinden yaklaşık 20 km. mesafede bulunan ve yükseklikleri 100 metreyi geçmeyen iki alçak tepe sırasını meydana getirmiştir. Arazinin yüksekliği güneyden kuzeye doğru artar ve Laponya'daki Haltia tepesiyle (1324 m.) en yüksek noktasına ulaşır. Buzullar sadece iç kesimlerin yüzeyine son şeklini vermekle kalmamış, kıyıların da karalar içine sokulan fiyordlar vasıtasıyla şekillenmesine sebep olmuştur; bu dantel gibi işlenmiş kıyıların önünde de irili ufaklı binlerce ada bulunmaktadır.

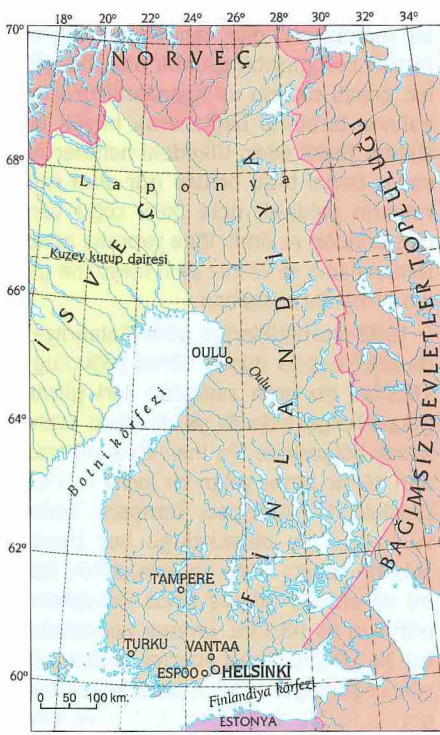
Bir kuzey ülkesi olmasına rağmen Finlandiya'da Atlas Okyanusu'nun etkisiyle nispeten ılıman bir iklim hüküm sürer. Ülke toprakları her ne kadar kış mevsiminde kalın bir kar ve buz örtüsünün altında kalırsa da en soğuk ay ortalamaları kuzeyde -15, güneyde ise -7 derecenin altına inmez. Yağış miktarı güneyden kuzeye doğru azalır ve güneyde 700 mm. olan yıllık ortalama kuzeyde 400 milimetreye kadar düşer.

Finlandiya, sayısı 60.000'e yaklaşan göllerinin çokluğuyla ün salmış ve "göl-

ler memleketi" diye tanınmıştır. Siğ ve kıyıları çok girintili çıkıntılı olan bu göller, çeşitli akarsu ve kanallarla gruplar halinde birbirine bağlanarak büyük bir sistem teşkil eder. Ülkedeki nehirler kırsadır. Doğal bitki örtüsü gür olup toprakların yaklaşık üçte ikisi, çoğu çam cinslerinden ve öteki iğne yapraklı ağaçlardan (lâdin ve köknar gibi) meydana gelen ormanlarla kaplıdır.

1993 istatistiklerine göre Finlandiya'da km² başına düşen nüfus yoğunluğu 16,5'tir; bu oran sanayide ileri gitmiş güney bölgesinde 47'ye çıkarken تنها kuzey bölgesinde 9'a iner. Ülke nüfusunun dörtte birine yakın bir kısmı (% 23'ü) Helsinki (% 10), Espoo, Tampere, Turku ve Vantaa'nın oluşturduğu beş büyük şehirde yaşar. Fince ve İsveççe'nin resmî dil olduğu ülkede Fince konuşanlar nüfusun % 93,5'ini, İsveççe konuşanlar ise % 5,9'unu teşkil ederler. Halkın büyük çoğunluğu (% 88,1) Lutherçiler'den, geriye kalanı Ortodoks (% 1,1) ve herhangi bir kiliseye bağlı olmayanlardan (% 9,9) meydana gelir.

Finlandiya'nın ekonomisi esas itibarıyla orman ürünlerine ve bunları işleyen sanayie dayanır; bundan dolayı Finler kendilerine bu kadar gelir sağlayan ormanlara "yeşil altın" adını verirler. Orman işletmeciliğinin en fazla geliştiği bölge, ülkenin güneyindeki Kymi ırmağının çevresinde yer alan kesimdir. İşlenmiş ve yarı işlenmiş orman ürünleri su yollarının sağladığı ucuz ulaşım imkânlarından faydalanılarak belli merkezlerde toplanır ve ihraç edilir. Orman endüstrisinin başlıca ürünleri kereste, kontrplak, kâğıt hamuru, selüloz, kâğıt ve kibrittir. Finlandiya Batı Avrupa ülkelerinin en büyük kâğıt kaynağıdır; özellikle İngiltere kullandığı kâğıdın büyük bir kısmını buradan alır. Ülkede endüstrileşmenin çeşitlenmesini engelleyen en önemli faktör yeraltı kaynaklarının zengin olmayışıdır; doğu taraflarında çıkarılan bakır ve çinkodan başka önemli bir maden cevheri bulunmamaktadır. Diğer önemli ekonomik faaliyet hayvancılıktır. Ülkede en fazla sığır (1990'da 1.315.000 baş), domuz (1.290.000 baş) ve kuzeyde yaşayan Laponlar tarafından da ren geviği (240.000 kadar) beslenir. Ayrıca Baltık denizinde balıkçılık yapılır. Finlandiya'da toprakların sadece % 9'unun ekime elverişli olması sebebiyle ziraat imkânları son derece kısıtlıdır. Daha çok ülkenin güneydoğusuna inhisar eden tarım alanının % 40'ında ot yetiştirilmek-

Finlandiya

tedir; öteki ürünleri yulaf, arpa, şeker pancarı ve patates oluşturur.

Başlıca enerji kaynağını, yılda kişi başına düşen miktarla ülkeyi dünyada beşinci sırada tutan hidroelektrik teşkil eder; ayrıca zengin turbalıklardan da (bataklık kömürü) elektrik üretiminde faydalanılır. Ülke içi ulaşımında çok sık olan, fakat genellikle yalnız yaz mevsiminde kullanılan su yolları etkin bir rol oynar. 5900 kilometrelik demiryolu ve 76.000 kilometrelik karayolu ağı ile yirmi beş havaalanı ulaşımındaki diğer imkânlarıdır. Son yıllarda turizm oldukça gelişmiş ve yıldan yıla artan senelik turizm geliri 1991 yılında 1 milyar 236 milyon doları bulmuştur. Finlandiya'nın ihracat yaptığı ülkelerin başında Almanya gelmekte, onu İsveç ve İngiltere takip etmektedir. Satıldığı malların % 75'ini mobilya dahil ağaç ürünleri oluşturur. İthalâtında ise tüketim malları ve yakıtlar birinci sıradadır. İthalât yaptığı ülkelerin başında da yine Almanya ile İsveç yer alır.

II. TARİH

Finlandiya'nın belirlenebilen en eski tarihi yaklaşık milattan sonra 100 yılında başlar. Ural-Alтай kavimlerinden olan Finler'in ataları Baltık denizi üzerinden bölgeye geldiklerinde muhtemelen gö-

çebe Laponlar'ın cediti olan yerlileri kuzeye doğru sürdüler. İlk yerleşim merkezlerini köy toplulukları halinde ülkenin batısında kuran bu insanlar, daha çok eski dünyanın ticaretinde önemli bir yeri bulunan kürk avcılığıyla uğraştılar. Bu arada güneyden başka kavimlerin gelmesiyle birlikte iskân yerleri doğuya doğru yayıldıysa da bunların aralarında geniş ıssız bölgeler oluştu. 1000 yıllarına kadar burada Finler, Hâmeliler ve Kareyalılar adlarını taşıyan üç ayrı kabile birliğinden başka devlet örgütü görülmedi. XI. yüzyılda denizden saldıran Vikingler'le çatışmaya giren Fin kavimleri, sonunda Finlandiya körfezindeki ticarî üstünlüklerini onlara kaptırdılar. XII ve XIII. yüzyıllarda Finlandiya Ruslar, Danimarkalılar ve İsveçliler arasında mücadele sahası oldu; bu mücadele içerisinde dinî açıdan farklı kiliselerin rekabeti vardı. 1249'da Turku'da kurdukları Dominiken manastırı vasıtasıyla bölge halkı üzerinde hâkimiyetlerini hissettirmeye başlayan İsveçliler, yaptıkları seferlerle bölgede güç kazanmaya çalışan Ruslar'ı geri püskürterek 1323'te onları Finlandiya'nın İsveç Krallığı'nın bir parçası olduğunu kabul etmek zorunda bıraktılar.

XIV. yüzyılda dağıntık Fin kavimleri, bağlı bulundukları İsveç Krallığı tarafından bir dükalık halinde bir araya getirildi. Devletin diğer bölgelerindeki dükallıklarla aynı statüde olan bu birlik, Finler'e 1362'den sonra İsveç krallarının seçimine katılma imkânı sağladı. Finlandiya dükalığının başına geçirilen Avrupa'nın çeşitli üniversitelerinde eğitim görmüş Turkulu piskoposlar ülke ile Avrupa arasında ilişki kurdular ve Finler'in gelişen yeni dinî akımlardan haberdar olmalarına ve onlardan etkilenmelerine sebep oldular. Martin Luther'in yeni dinî öğretisi bu yolla ülkeye girdi ve 1548'de bu yeni görüşün etkisiyle Yeni Ahid Fince'ye tercüme edildi.

XVII. yüzyılın başlarında Finlandiya Dükalığı, gücünün doruğundaki İsveç'in Rusya ile yaptığı savaşlar sonucunda topraklarını doğuya doğru genişletti. Fakat XVIII. yüzyıldan itibaren İsveç'in zayıflaması, Rusya'nın Büyük Kuzey Savaşı sırasında Finlandiya'yı işgal etmesine (1714-1721) yol açtı ve yapılan antlaşma ile İsveç, Baltık eyaletleriyle Finlandiya'nın güneyini Rusya'ya bırakmak zorunda kaldı. Daha sonra askerî ve siyasî yönlerden büyük bir gelişme gösteren Rusya İsveç'le yaptığı yeni savaşlardan da galip çı-

kınca Finlandiya'nın tamamı 1809'da imzalanan Tilsit Antlaşması ile Rusya'ya bağlandı.

Finlandiya için büyük önem taşıyan bu yeni dönemde Çar I. Alexandre, eski dükluğun kurumlarını değiştirmeden ülkeyi bir granddüklüğe dönüştürdü. Bundan sonra 1829'da başşehri Helsinki'ye taşınan Finlandiya bir senato ile kendi kendini yönetti. XIX. yüzyılın ikinci yarısında millî bir ordu kuruldu ve Finlandiya Grandükalığı adına para basıldı (1865). Bu dönemde ülkenin politik, ekonomik ve kültürel gelişmesi hızlandı. Ancak Ruslar'ın bu serbest tutumu fazla sürmedi ve XIX. yüzyılın sonuna doğru III. Alexandre zamanında diktatörlüğe dönüşerek Ruslaştırma hareketleri yoğunlaştırıldı; önce Finlandiya ordusu dağıtıldı ve Rusça resmî dil haline getirildi. Bu dönem 1917'de Sovyet Devrimi ile sona ererken Finlandiya bağımsızlığını ilân etti (6 Aralık 1917). Ancak ülke içinde Bolşevikler'in desteklediği sosyalistlerle (Kızılordu) Almanlar'dan yardım gören muhafazakârlar (Beyazordu) arasında bir iç savaş başladı. Nisan 1918'e kadar devam eden bu savaş muhafazakârların zaferiyle sonuçlandı. Bunun ardından kurulan sosyalistlerin yer almadığı bir parlamento ile ülke demokratik bir millî yönetime kavuştu; 21 Haziran 1919'da da cumhuriyet anayasası kabul edildi.

Finlandiya, II. Dünya Savaşı öncesinde Sovyetler'le bir saldırmazlık paketi imzalanmış olmasına rağmen (1932) 1939'da Rus kuvvetlerinin saldırısına uğradı. Ruslar'la tekrar anlaşma sağlandıysa da Finlandiya'nın Almanya'ya yakınlaşıp topraklarına girmesine izin vermesi ülkenin savaşa katılmasına sebep oldu; Almanya'nın yenilmesi üzerine de 1947 Paris Antlaşması ile toprak kaybına uğradı. Gümrük Birliği'ne girmekten son anda vazgeçen Finlandiya, hem Avrupa Topluluğu ile serbest değişim antlaşması olan hem de Comecon ile bağlantısı bulunan tek ülke idi. Ancak 1991'de Comecon resmen tasfiye edilince bu vasfı ortadan kalktı.

BİBLİYOGRAFYA :

Eino Jutikkala, *A History of Finland*, New York 1962; Sami Öngör, *Devletler ve Ülkeler Ansiklopedisi*, Ankara 1967, s. 53-54; Besim Darkot, *Avrupa Coğrafyası*, İstanbul 1969, s. 35, 67, 86, 88; Geoffrey Barraclough, *Times Dünya Tarihi Atlası*, İstanbul 1980, s. 188, 215; Selâmi Gözenc, *Avrupa Ülkeler Coğrafyası II: Kuzey, Batı ve Orta Avrupa Ülkeleri*, İstanbul 1983, s. 41-47; Ramazan Özey, "Fin Destanı Kalevala'da Coğrafi Görüşler", *Atatürk Üni-*

versitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi, sy. 14, Erzurum 1986, s. 215-223; Heikki Waris, "Finland", *EAm*, XI, 224-225; "Finlandiya", *Gelişim Büyük Coğrafya Ansiklopedisi*, İstanbul 1981, IV, 865-880; "Finlandiya", *Büyük Larousse*, İstanbul 1986, VII, 4124-4130; Edward M. Summerhill, "Finlandiya", *ABr. Ana Yıllık* 1994, İstanbul 1994, s. 483-484.

DİA

III. ÜLKEDE İSLÂMİYET

Finler'in İslâmîyet'le tanışmaları Rusya'nın hâkimiyeti altında bulundukları yıllara (1809-1917) rastlar. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Tataristan'ın başşehri Kazan'ın kuzeybatısındaki Nijni Novgorod civarında yaşayan Tatar asıllı müslümanlar ticaret yapmak amacıyla Finlandiya topraklarında görünmeye başladılar. Daha ziyade seyyar satıcılıkla uğraşan bu insanlardan başka, o tarihlerde Rus ordusunda görev yapan müslüman askerlerle merkezden gönderilen birtakım müslüman memurlar da Finlandiya'nın çeşitli yerlerine dağıldılar. Bunlardan bazılarının vefatı üzerine Helsinki'de bir İslâm mezarlığı ihdas edildi (1870). Bundan sonra Finlandiya'da Rusya'ya göre ticarî hayatın daha canlı ve sosyal imkânların yaşamaya daha elverişli olduğunu gören müslüman tâcirler de buraya yerleşmeye başladılar. Finlandiya'ya yerleşen Tatarlar'ın sayısı XIX. yüzyılın sonlarına doğru 150-200 kişiyi bulmuştu. Müslümanlar ilk yıllarda pek çok problemle karşılaştılar. Çünkü din, dil, kültür, örf ve âdetlerin tamamen değişik olduğu hristiyan bir ülkeye gelip yerleşmişlerdi; ayrıca çeşitli şehir ve kasabalarda dağınık yaşadıkları için aralarında tam bir koordinasyon da yoktu. Herkes bulunduğu bölgede bir şeyler yapmaya gayret ediyor, bir taraftan da yeni gelenlerle birlikte müslüman azınlığın sayısı gittikçe artıyordu. 1917'de

bağımsızlığın ilânı ve sınırlardan giriş çıkışların kontrol altına alınması üzerine Finlandiya'da yaşayan müslümanlar vatandaş statüsüne geçerek buraya yerleştiler.

Ülkelerine dönüş ümidi kalmayan müslümanlar, hristiyan toplum içinde kaybolup gitmemek için Fin yasalarının azınlıklara tanıdığı haklardan faydalanarak kendi inançlarını ve dinlerini sürdürebilmek amacıyla dinî bir dernek kurdular. Suomen Muhammettilainen Seurakunta adını taşıyan bu dernek 1925 yılında başşehir Helsinki'de faaliyete geçti; daha sonra da adı Suomen Islam Seurakunta olarak değiştirildi. Öncelikle İslâm toplumunun karşı karşıya bulunduğu problemlerin halli yoluna gidilerek namaz kılınabilecek ve çocuklara dinî eğitim verilebilecek binalar satın alındı. Hükümetle yapılan temaslar sonunda Rus yönetimi sırasında müslümanlara tahsis edilen mezarlığın resmen derneğe devri sağlandı. Açılan kurslarla çocuklara ve yetişkinlere dinî bilgiler verilmesine, Kur'an öğretilmesine başlandı; ayrıca ihtiyaç duyulan temel dinî ve millî eserler bastırıldı. Ülkenin çeşitli kesimlerinde yaşayan müslümanlar Helsinki'ye göçerek merkezde toplanmaya ve bir koloni oluşturmaya çalıştılar; özellikle de millî ve dinî kimliklerini kaybetmemek için ellerinden gelen çabayı gösterdiler. Türkiye ile Sovyetler Birliği'ndeki Türk cumhuriyetlerinden Reşit Rahmeti Arat, Sadri Maksudi Arsal, Abdullah Battal Taymas, Akdes Nimet Kurat ve Musa Carullah Bigi gibi ilim adamlarını davet ederek cemaate yön verdiler.

1935 yılında Suomen Islam Seurakunta tarafından Suomen Turkilaisten Seura adı altında ikinci bir dernek kuruldu; bunun amacı daha çok kültürel faaliyetleri yürütmek, millî kültürü yaymak ve yaşatmaktı. Masrafları Suomen Islam Seurakunta'nın mütevelli heyeti tarafından karşılanan bu dernek müslüman toplum içinde küçümsenmeyecek hizmetler yapmıştır ve halen de yapmaktadır. 1939 yılında II. Dünya Savaşı ortamını fırsat bilen Sovyetler Birliği'nin Finlandiya'ya saldırmasıyla başlayan ve beş yıl süren Fin-Rus savaşı sırasında Suomen Islam Seurakunta üyelerinden askerlik çağına gelenler Rusya'ya karşı kahramanca savaşmış ve hükümet müslüman halkın gösterdiği vatan severlikten dolayı İslâm kabristanına şehidler için bir âbide diktirdi. Savaş yıllarında dinî faaliyetler azalarak da olsa devam

etti. Helsinki'ye 40 km. uzaklıkta bulunan ve şu anda 100 kadar müslümanın yaşadığı Järvenpää şehrinde halkın yaptırdığı cami ibadete açıldı (1942). Yine savaş sırasında Finlandiya'nın ikinci büyük şehri olan Tampere'de Tampereen Islamilainen Seurakunta adı altında yeni bir dinî dernek kuruldu (1943). Halen aynı isimle faaliyetine devam eden ve bir de camisi olan derneğin 150 civarında üyesi bulunmaktadır.

Savaştan sonra, yaşanan ekonomik sıkıntılar ve olumsuzlukların yavaş yavaş giderilmesine çalışıldı. Bu yıllarda Finlandiya'nın ekonomisindeki yükselmeye paralel olarak müslümanların durumunda da bir düzelme görüldü. 1945 yılında, gençlerin sportif faaliyetlerini yürütmek üzere masraflarını Suomen Islam Seurakunta'nın karşıladığı Urheilusevra Yolduz r.y. adı altında yeni bir dernek daha kuruldu. Suomen Islam Seurakunta üyeleri kendilerine ve çocuklarına gerekli olan dinî bilgileri cami bünyesinde açılan Kur'an kurslarından almaktaydılar. Ancak tam teşekküllü bir millî okulları yoktu. Fin makamlarıyla yapılan temaslar sonunda 1948 yılında Turkilainen Kansakoulu açıldı. İlkokul seviyesinde ve dört yıl süreli olan bu okulda öğrenciler ana dillerinin yanında millî ve dinî kültür dersleri de okudular ve Fin okullarına geçiş yaptılar. Fakat yirmi yıl kadar faaliyetine devam eden okul yeterli sayıda öğrenci bulunamadığından 1969'da kapandı ve bu tarihten sonra millî ve dinî bilgilerin Suomen Islam Seurakunta bünyesinde açılan kurslarla verilmesine çalışıldı. Bu faaliyetler halen 1960 yılında hizmete giren ve en üst katı cami olan Helsinki'nin merkezindeki beş katlı İslâm merkezi binasında yürütülmektedir. Finlandiya'da yaşayan ve günümüzde sayıları 1000 civarında bulunan Tatar Türkleri, Türkiye ve diğer İslâm ülkeleriyle her zaman iyi münasebetler içinde olmuşlar, imam ve öğretmen ihtiyaçlarını büyük ölçüde Türkiye'nin gönderdiği Tatar dilini bilen görevlilerle karşılamışlardır.

Suomen Islam Seurakunta, kuruluş yıllarında daha çok cep ilmihi türünde küçük risâleler bastırarak günlük hayatta bilinmesi gereken İslâmî bilgileri üyelerine ulaştırdı. Eserlerin yazımında Arap harfleri kullanılıyordu. Ancak o tarihlerde Finlandiya'da Arap harfleriyle yayın yapma imkânı olmadığı için cemaat üyelerinden Hasan Hamîdullah Efendi şahsî gayretiyle evinde küçük ve basit

Helsinki'de İslâm Merkezi binası - Finlandiya

